

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Centralizētais eksāmens vēsturē augstākajā mācību satura apguves līmenī 2025./2026.m.g.

Vita Jaunozola
Vispārējās izglītības valsts pārbaudījumu nodaļas vecākā eksperte

14.01.2026.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Vispārīga informācija

- Eksāmenam pieteikušies 229 skolēni no 76 mācību iestādēm (15.01.2026.).
- Eksāmens - 13.maijā.
- Papildtermiņš – 29.jūnijā.
- Jāiegūst vismaz 20% vērtējums.
- Piekļuves nosacījumi nav jāiesniedz.
- Sertifikāts par vidējo izglītību būs 3. jūlijā.
- Apelācijas – mēneša laikā kopš sertifikāta izsniegšanas.
- Vērtēšana plānota 4.06. – 9.06.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmena programma

<https://www.viaa.gov.lv/lv/valsts-parbaudes-darbu-programmas>

Vispārējās vidējās izglītības standarta 3. un 9.pielikums.

2. Vērtēšanas saturs:

- sasniedzamo rezultātu veids un grupa
- satura moduļi
- izziņas darbības līmeņi

3. Darba uzbūve.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Centralizētā eksāmena darba uzbūve

Daļa	Uzdevumu skaits	Punktu skaits	(%)	Laiks (min)
1. Zināšanas, izpratne, vēstures avotu analīze	5	53	55	90
STARPBĒRĪDIS				
2. Viedokļa analīze, argumentēšana	5	44	45	120
Kopā	10	97	100	210

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

1.daļa

Zināšanas un izpratne, vēstures avotu analīze

- atbilžu izvēles uzdevumi,
- savietošanas uzdevumi,
- strukturēti īso atbilžu uzdevumi.

Dažādi **vēstures avotu** fragmenti:

- zina avotu vērtēšanas kritērijus,
- nosaka avotu ticamību, tapšanas apstākļus,
- salīdzina informāciju,
- identificē un skaidro simbolus,
- formulē un pamato savu viedokli.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

2. daļa

Viedokļa analīze, argumentēšana

Viena **autora viedoklis** par kādu vēstures problēmu:

- nosaka autora uzskatus par šo problēmu,
- skaidro uzskatu rašanos, ņemot vērā kontekstu,
- pamato savu viedokli par kādu no problēmas aspektiem.

Izmantojot savas vēstures zināšanas, raksta **argumentu par piedāvātu problēmu:**

- formulē savu viedokli (apgalvojumu),
- pretējo apgalvojumu (konkurējošo apgalvojumu), pierāda un pamato apgalvojumu, izmantojot zināšanas (fakti, personības, jēdzieni, cēloņsakarības u.c.),
- atspēko pretējo (konkurējošo) apgalvojumu, izmantojot zināšanas.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Sasniedzamo rezultātu veids un grupa

Zināšanas un izpratne:

- vēstures fakti,
- vēstures jēdzieni,
- termini,
- cēloņsakarības,
- konteksts (horizontāli un vertikāli).

Prasmes:

- informācijas prasme,
- analītiskā spriešana,
- argumentēšana,
- vēsturiskā perspektīva.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Rīcības vārdi uzdevumu formulējumos

Rīcības vārds	Skaidrojums
Analizēt	Detalizēti apskatīt, raksturot veselumu (jēdzienu, faktu, procesu, pazīmi, problēmu u. tml.) un tā daļas pēc noteiktiem kritērijiem, lai noskaidrotu to būtiskās īpatnības (pazīmes, īpašības, sakarības, struktūru u. tml.).
Argumentēt	Izveidot skaidrojumu, ievērojot noteiktu argumentācijas struktūru (apgalvojums– pierādījums– loģisks spriedums; pret apgalvojums – pierādījums – loģisks spriedums – secinājums).
Izvērtēt/ novērtēt/ vērtēt	Vērtējot, izspriežot noteikt, izsecināt kvalitāti, atbilstību noteiktām prasībām. Veidot noteiktu spriedumu, atzinumu, secinājumu par atbilstību vai neatbilstību noteiktiem kritērijiem, balstoties uz zināšanām.
Noteikt	Noskaidrot, pazīt, konstatēt atšķirīgās pazīmes (īpatnības, faktus, viedokļus, problēmas, argumentus u. tml.).
Pamatot	Izveidot <u>skaidrojumu</u> , izmantojot atsauci uz konkrētu informāciju (fakti, dati, cēloņi, iemesli, spriedumi u. tml.).
Skaidrot/ izskaidrot	Detalizēti, saprotami, sistēmiski sniegt pārskatu (izklāstu, faktu kopumu, atzinumu u. tml.), formulēt galveno ideju (notikumus, procesus, parādības, iemeslus u. tml.), padarot to saprotamu.
Formulēt	Uzrakstīt prasīto.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Argumentēšanas uzdevuma vērtēšanas kritēriji (16punkti)

Kritērijs/ punkti	1	2	3	4
Argumenta struktūra	Ir ieraugāma viena argumenta struktūras sastāvdaļa (piem., apgalvojums), taču nav saskatāma saistība ar citām struktūras daļām.	Ir ieraugāmas vairākas argumenta struktūras sastāvdaļas, taču trūkst kādas būtiskas daļas vai arī savstarpējā saistība starp struktūras elementiem ir neskaidra.	Ir ieraugāmas visas galvenās argumenta struktūras sastāvdaļas (apgalvojums, pamatojums, pierādījumi), un tās lielākoties ir savstarpēji saistītas.	Ir ievērota <u>pilna argumenta struktūra</u> (apgalvojums, pamatojums, pierādījumi, pretējais apgalvojums un tā atspēkojums), un visi struktūras elementi ir savstarpēji <u>loģiski</u> sasaistīti.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Kritērijs/ punkti	1	2	3	4
Pamatoju ma kvalitāte	Pamatojums balstās vispārīgos pieņēmumos un virspusējā vēsturiskā konteksta izpratnē, tāpēc loģiskā saikne ar apgalvojumu ir nepietiekama.	Pamatojumā ir mēģināts balstīties vēsturiskajā kontekstā, taču saikne starp vēsturisko situāciju un apgalvojuma pamatotību ir izteikta tikai daļēji.	Pamatojums ir loģiski strukturēts un lielākoties konsekvents, balstīts vēsturiskā konteksta izpratnē, taču tiek izmantoti tikai atsevišķi konteksta aspekti.	Pamatojums balstās padziļinātā vēsturiskā konteksta izpratnē un ir loģiski un precīzi pamato apgalvojumu. Pamatojums precīzi saista pierādījumus ar apgalvojumu.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Kritēriji/ punkti	1	2	3	4
Pierādījumu kvalitāte	Pierādījumi ir kļūdaini vai neatbilstoši; fakti un jēdzieni tiek lietoti neprecīzi vai nekorekti.	Pierādījumi ir daļēji atbilstoši apgalvojumam, taču tie ir atlasīti selektīvi vai satur neprecizitātes faktos un jēdzienu lietojumā.	Pierādījumi ir atbilstoši un iederīgi, fakti un jēdzieni tiek lietoti precīzi; tomēr pierādījumu izvēle vai apjoms ir nepietiekams	Pierādījumi ir rūpīgi izvēlēti, <u>atbilstoši</u> un <u>precīzi</u> ; <u>fakti</u> , <u>jēdzieni</u> un <u>zinātniskā valoda</u> tiek lietoti korekti un konsekventi.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Kritēriji/ punkti	1	2	3	4
Pretējais apgalvojums un tā atspēkojums	Pretējais apgalvojums ir netieši ieraugāms vai nav formulēts precīzi; atspēkojums nav sniegts.	Pretējais apgalvojums ir formulēts, taču atspēkojums ir nepietiekams, lai pamatoti apšaubītu šī apgalvojuma ticamību.	Pretējais apgalvojums ir formulēts un atspēkots ar loģisku pamatojumu, taču nav pilnībā parādīts, kāpēc tas ir mazāk pārliecinošs nekā paša piedāvātais apgalvojums.	Pretējais apgalvojums ir precīzi formulēts un kritiski izvērtēts, sniedzot pārliecinošu atspēkojumu, kas atklāj tā ierobežojumus un vājās puses.

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Satura moduļi

Satura modulis	Īpatsvars (%)
Ticība un ideoloģijas	25 ± 5
Kari un konflikti	21 ± 5
Revolūcijas	12 ± 5
Valsts	26 ± 5
Sociālās grupas	16 ± 5

Valsts izglītības
attīstības aģentūra

Eksāmena satura hronoloģiskais ietvars ir **20. gadsimta pirmā trešdaļa**

Valsts izglītības attīstības aģentūra

Tikai kopā darot, var sasniegt labu rezultātu.

Paldies!

Jautājumi, ierosinājumi:
vita.jaunozola@viaa.gov.lv

14.01.2026.

